

โมเมนต์

โมเมนต์ (Moment)

เมื่อออกแรงกระทำต่อวัตถุในแนวผ่านจุดศูนย์กลางของมวลของวัตถุพบว่าวัตถุจะเกิดการเคลื่อนที่ตามแนวแรงที่กระทำด้วยความเร่ง แต่ถ้าแนวแรงที่กระทำไม่ผ่านจุดศูนย์กลางของมวลของวัตถุ พบว่าวัตถุจะเกิดการหมุนรอบจุดศูนย์กลางของมวล เรียกจุดศูนย์กลางของมวลว่า **จุดหมุน** ส่วนผลของการหมุนเนื่องจากแรงรอบจุดหมุนเรียกว่า **โมเมนต์ของแรง**

ค่าโมเมนต์ของแรง = แรง $\times$ ระยะทางจากจุดหมุนไปตั้งฉากกับแนวแรง

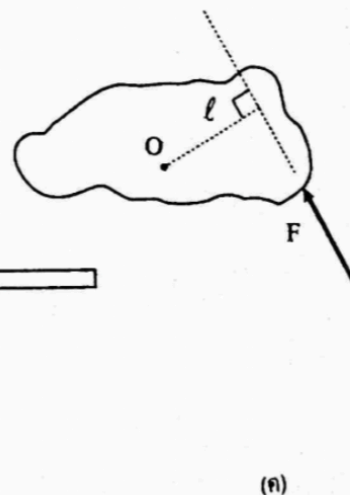
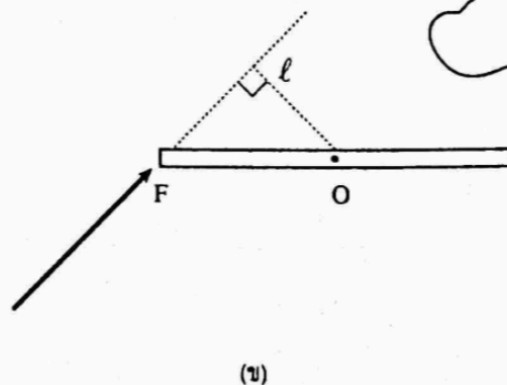
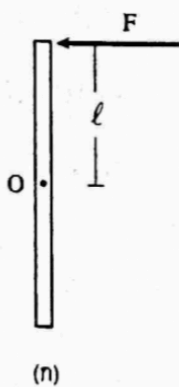
$$\text{หรือ } M = F \times l$$

เมื่อ M คือโมเมนต์ของแรง

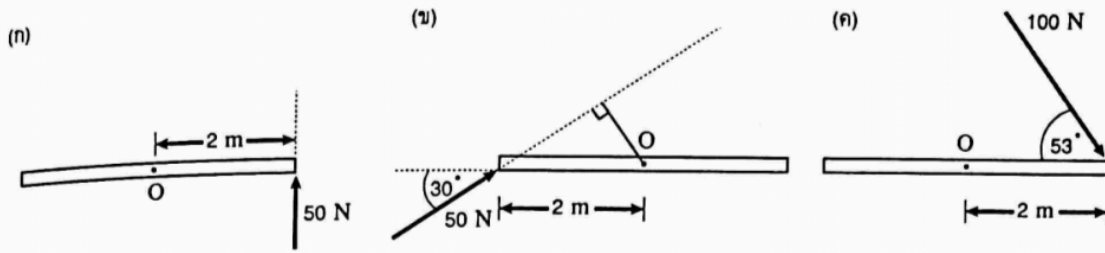
F คือแรงที่กระทำต่อวัตถุ

l คือระยะทางจากจุดหมุนไปตั้งฉากกับแนวแรง

หน่วยของโมเมนต์ ในระบบ SI คือ **นิวตันเมตร (N.m)**

1. จากรูป จงหาโมเมนต์ของแรงที่กระทำต่อวัตถุ เมื่อ O เป็นจุดหมุนของวัตถุนั้น

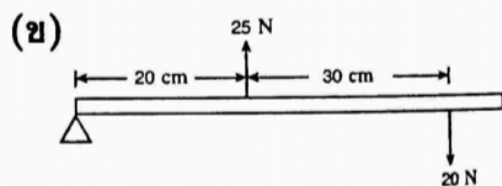
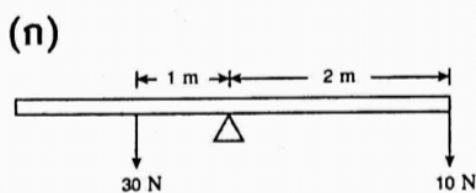

ประเภทของโมเมนต์

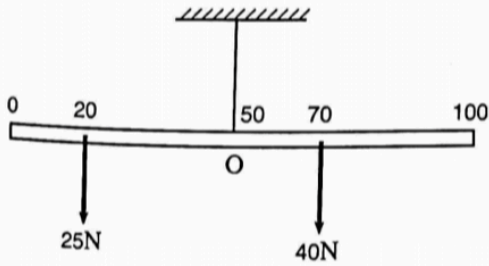
เมื่อวัตถุถูกแรงกระทำในแนวไม่ผ่านจุดหมุนของวัตถุ พบว่าวัตถุจะเกิดหมุนโดยทิศทางการหมุนของวัตถุ มีด้วยกัน 2 ทิศทาง จึงแบ่งประเภทของโมเมนต์ของแรงเป็น 2 ประเภท คือ

1. โมเมนต์ตามเข็มนาฬิกา
2. โมเมนต์ทวนเข็มนาฬิกา

2. จงหาโมเมนต์ของแรงที่กระทำต่อวัตถุรอบจุดหมุน (Δ)

3. ไม้เมตรมวลน้อยมากแขวนด้วยเชือกไว้ที่สเกล 50 ซม. ปรากฏว่าไม้เมตรวางตัวอยู่ในแนวราบ มีแรง 25 นิวตัน กระทำที่สเกล 20 ซม. และมีแรง 40 นิวตัน กระทำที่สเกล 70 ซม. โดยแรงทั้งสอง มีทิศทางลงในแนวดิ่ง จงหาโมเมนต์ของแรงที่กระทำต่อไม้เมตร

สภาพสมดุลต่อการหมุน (Rotational Equilibrium)

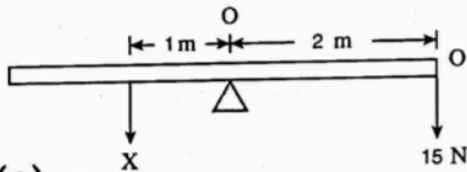
เป็นสภาพเมื่อวัตถุไม่มีการหมุน แต่สภาพการเคลื่อนที่จะอยู่นิ่งหรือเคลื่อนที่อย่างไรก็ได้หรือเป็นการหมุนที่มีอัตราเร็วคงที่ เช่น วัตถุหมุนอยู่บนพื้นที่ไม่มีความเสียดทาน โดยออกแรงกระตุ้นครั้งแรก วัตถุก็จะหมุนอยู่กับที่ด้วย อัตราเร็วคงที่ แต่ในบทเรียนนี้เราจะศึกษาเฉพาะวัตถุที่ไม่มีการหมุนและอยู่นิ่ง ๆ เท่านั้น

เมื่อวัตถุอยู่ในสภาพสมดุลต่อการหมุน โมเมนต์รวมของแรงรอบจุดหมุนมีค่าเท่ากับศูนย์ ผลที่ตามมาก็คือ

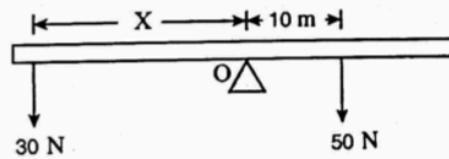
$$\text{โมเมนต์ตามเข็มนาฬิกา} = \text{โมเมนต์ทวนเข็มนาฬิกา}$$

4. จากรูป คานเบาสม่ำเสมออยู่ในสภาพสมดุล จงหาค่าของ x

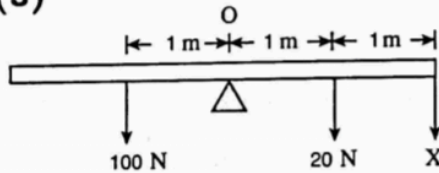
(1)

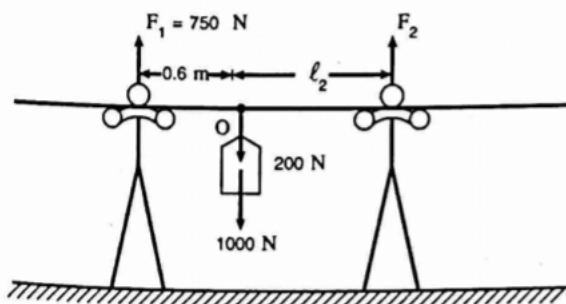
(2)

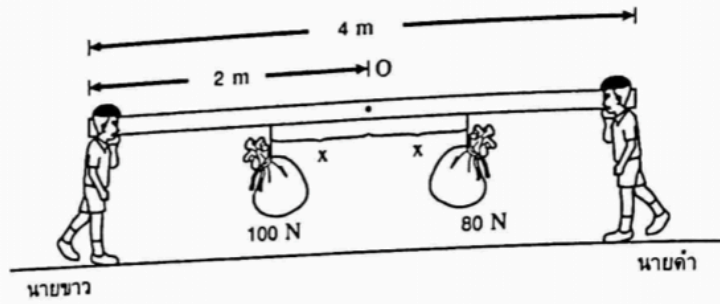
(3)

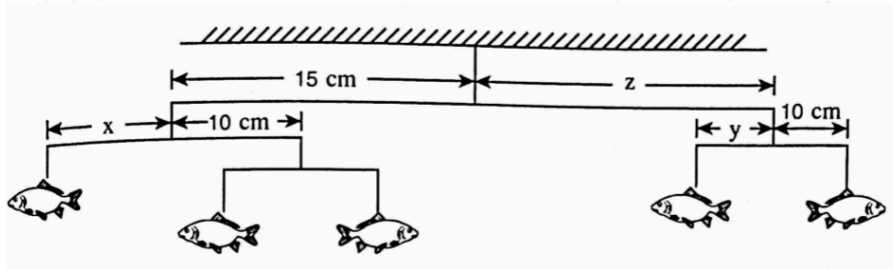
5. ชายสองคนช่วยกันหามวัตถุหนัก 1000 นิวตันโดยแขนวัตถุที่จุดกึ่งกลาง คานสม่ำเสมอหนัก 200 นิวตัน ถ้าชายคนแรกแบกคานห่างจากตำแหน่งที่แขนวัตถุ 0.6 m และต้องรับน้ำหนักที่ป่า 750 นิวตัน ชายคนที่สอง ต้องออกแรงแบกคานที่ตำแหน่งห่างจากจุดแขนวัตถุเท่าไร

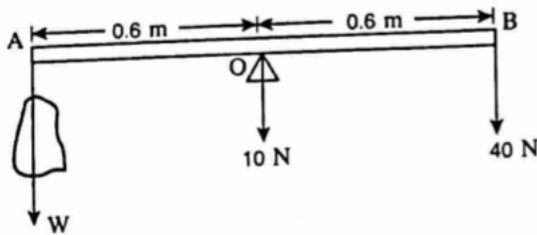
6. คานสมำเสมอยาว 4 เมตร หนัก 20 นิวตัน นายขาวและนายดำแบกคานที่ปลายทั้งสอง นำวัตถุหนัก 100 นิวตัน และ 80 นิวตัน แขนงที่คานห่างจากจุดกึ่งกลางเป็นระยะ x เท่ากัน ดังรูป ถ้านายขาวออกแรงแบกคาน 105 นิวตัน จงหาระยะ x

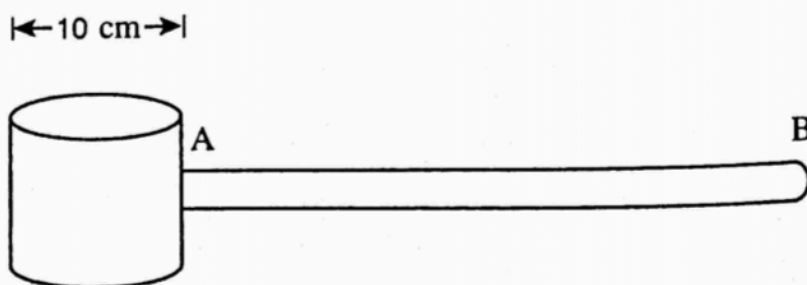
7. ไม้ขามมีปลาตะเพียนแขวนแขวนดังรูป โดยปลาแต่ละตัวมีขนาดเท่ากัน จงหาระยะ x, y และ z

8. ไม้คานสม่ำเสมอยาว 1.2 เมตร หนัก 10 นิวตัน เมื่อแขวนวัตถุที่ปลายข้างหนึ่ง แล้วใช้ばาแบกตรงกึ่งกลางคานพอดี ปรากฏว่าต้องออกแรงกดที่ปลายคานอีกข้างหนึ่ง 40 นิวตัน จึงหามวัตถุได้ ถ้าใช้ばาแบกตรงตำแหน่ง 0.8 เมตร จากปลายที่แขวนวัตถุ จะต้องออกแรงกดที่ปลายคานอีกข้างหนึ่งเท่าไร จึงจะหามวัตถุได้

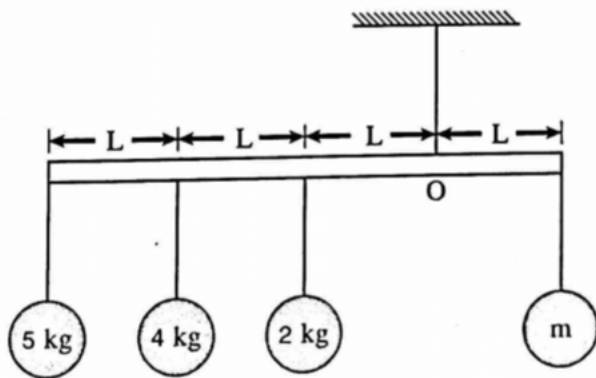

9. ค้อนไม้ทรงกระบอกมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 10 เซนติเมตร เชื่อมต่อกับด้ามสม่ำเสมอ AB ยาว 50 เซนติเมตร ตรงกลางตัวค้อนพอดี ตัวค้อนและด้ามมีมวลเท่ากัน จะต้องแบกค้อนตรงจุดห่างจาก A เท่าไร ค้อนจึงจะวางตัวในแนวระดับพอดี

1. 0	2. 5.0 cm
3. 7.5 cm	4. 10.0 cm

10. คานเบายาว $4L$ แขนงก่อนวัตถุตั้งรูปและแขวนคานกับเพดาน จงหาขนาดของมวล m ที่ทำให้คานวางตัวอยู่ในแนวระดับได้

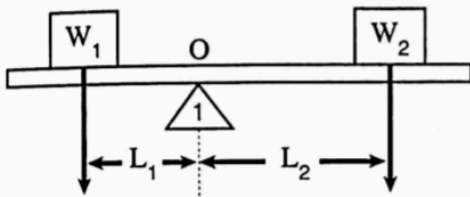

11. คาน AB มีขนาดสม่ำเสมอ มีมวล 4 กิโลกรัม ยาว 1 เมตร ที่ปลาย A ถูกติดกับเพดาน ที่ปลาย B ถูกติดกับรอกเดี่ยวขดตายตัว มวล 0.5 กิโลกรัม ปรากฏว่าคานอยู่ในแนวระดับพอดี จงหาขนาดของมวล m ที่ทำให้คานวางตัวอยู่ในแนวระดับได้

1. 0.5 kg
2. 1.0 kg
3. 1.5 kg
4. 2.0 kg

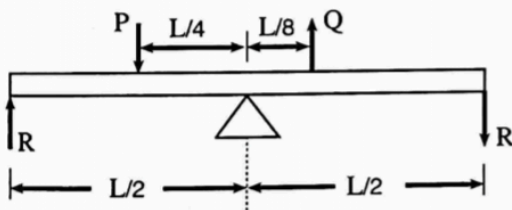

1. จากรูปคานเบาที่มีก้อนน้ำหนัก W_1 และ W_2 วางบนคานและคานวางตัวอยู่ในแนวระดับได้ แสดงว่า

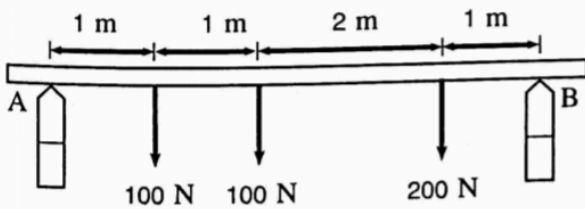
1. $W_1 L_1 = W_2 L_2$
2. $W_1 L_2 = W_2 L_1$
3. $W_1 / L_1 = W_2 / L_2$
4. $W_1 < W_2$

2. คานตรงสม่ำเสมอ AB วางบนคานมีด ตรงจุดกึ่งกลางคานพอดี คานอยู่ในสภาพสมดุล เมื่อมีแรงกระทำดังรูป สมการใดต่อไปนี้เป็นถูกต้อง

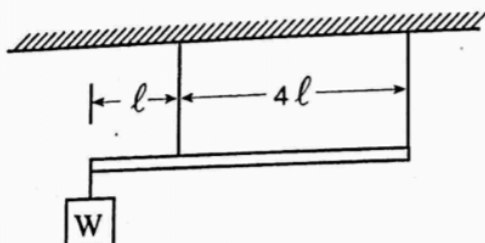
1. $R = P + Q$
2. $2R = P + Q$
3. $4R = P + 2Q$
4. $8R = 2P + Q$

3. คานเบาสม่ำเสมอวางพาดเสา A และ B มีน้ำหนักถ่วงที่ตำแหน่งต่างๆ ของคานดังรูป จงหาอัตราส่วนของแรงที่เสา A ต่อที่เสา B

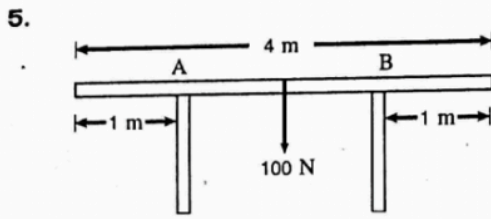

1. $\frac{2}{3}$
2. $\frac{3}{4}$
3. $\frac{9}{11}$
4. $\frac{5}{6}$

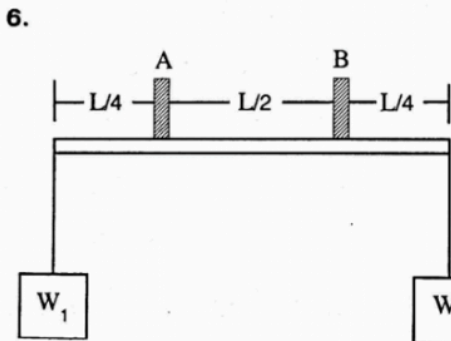
4. คานสม่ำเสมอหนัก 40 นิวตัน จงหาค่าน้ำหนัก W ที่มากที่สุดที่ทำให้คานยังคงวางตัวในแนวระดับได้

1. 40 นิวตัน
2. 60 นิวตัน
3. 80 นิวตัน
4. 100 นิวตัน

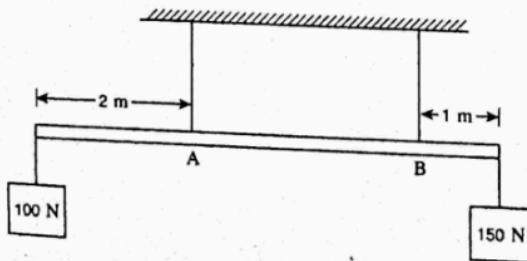

1. 0.3   2. 0.4

1. 176 N   2. 222 N   3. 354 N   4. 440 N

7. คานยาว 6 เมตร ขนาดสม้าเสมอหนัก 50 นิวตัน มีเชือกผูกที่ตำแหน่ง A และ B ดังรูป น้ำก่อน้ำหนัก 100 นิวตัน และ 150 นิวตัน ผูกที่ปลายคานทั้งสอง จงหาแรงดึงในเส้นเชือก A และ B ตามลำดับ

1. 150 N, 150 N
2. 200 N, 100 N
3. 100 N, 200 N
4. 175 N, 125 N

8. จากโจทย์ข้อ 7 ถ้าน้ำหนักที่แขวน 100 นิวตันออก แรงดึงในเส้นเชือก A และ B จะมีค่าเท่าไร

1. 0, 200 N   2. 50 N, 150 N
3. 75 N, 125 N   4. 100 N, 100 N

คานสม้าเสมอหนัก 100 นิวตัน ยาว 4 เมตร วางอยู่บนเสา A, B ดังรูป อยากราบว่าจะต้องวางมวล 20 กก. ห่างจากปลายคานด้านใดด้านหนึ่งเป็นระยะทางเท่าไร คานจึงเริ่มกระดก (ในหน่วยเมตร)

3. 0.5   4. 0.6

แท่งเหล็กหนัก 120 N มี W_1 และ W_2 แขวนที่ปลายพวงไว้ด้วยเชือก A และ B ดังรูป เชือกแต่ละเส้นทนแรงดึงได้เพียง 500 N ถ้า W_2 จะต้องมีน้ำหนักเป็น 2 เท่าของ W_1 จงหาค่ามากที่สุดของ W_1 ในหน่วยนิวตัน ที่จะแขวนอยู่ได้โดยที่เชือกไม่ขาดมีค่าเป็นเท่าใด

